

συνεχίστηκε με τη συνεργασία στην αποτροπή ιρανικών χτυπημάτων κατά Ισραηλινών τουριστών στην Τουρκία, με τις συναντήσεις μεταξύ των Υπ. Εξ. των δύο χωρών και την ανακοίνωση της περασμένης εβδομάδας περί επικείμενης ανταλλαγής Πρέσβων. Οι απογοητευμένοι Παλαιστίνιοι, που είχαν ανακηρύξει την Τουρκία, ως τον προστάτη τους, απογοητεύθηκαν, πλην όμως «αποζημιώθηκαν» με την πρόσκληση προς τον Πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούτ Αμπάς να επισκεφθεί την Τουρκία και να συναντηθεί με τον Ερντογάν, καθώς και με τις αόριστες υποσχέσεις της Άγκυρας ότι δε θα τους εγκαταλείψει.

Στο Ισραήλ, οι διάφορες αναλύσεις, όπως του Γκάι Ούλστερ στην ιστοσελίδα Walla, επισημαίνουν ότι, «η οικονομική κρίση ανάγκασε τον τούρκο Πρόεδρο να “μαλακώσει” έναντι πολλών χωρών, με τις οποίες η Τουρκία βρισκόταν σε σύγκρουση, ενώ χρησιμοποίησε τον πόλεμο στην Ουκρανία για να ενισχύσει τη θέση του σε διεθνές επίπεδο. Οι περισσότεροι ψηφοφόροι στην Τουρκία ανησυχούν για το επίπεδο διαβίωσης στη χώρα και για τους Σύρους πρόσφυγες, ωστόσο οι υποστηρικτές του Erdogan θεωρούν ότι δεν υπάρχει άλλος ηγέτης στη χώρα ικανός να τον αντικαταστήσει»

Η τουρκική προεκλογική περίοδος και η οξεία οικονομική κρίση, που αντιμετωπίζει η Τουρκία, ήταν το σωστό «timing», που οδήγησε τον Erdogan σε συμφιλιωτικές κινήσεις προς άλλες χώρες. «Η εξομάλυνση των σχέσεων της Τουρκίας με το Ισραήλ είναι μέρος των προσπαθειών συνεννόησης και με άλλα κράτη- όπως με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, την Αίγυπτο, ακόμη και τη Συρία», εκτιμά η Δρ. Γκάλια Λιντεστράους, εμπειρογνώμων του ισραηλινού Ινστιτούτου Μελετών Εθνικής Ασφάλειας.

Ο προβληματισμός στο Ισραήλ παραμένει, για την ειλικρινή διάθεση του τούρκου προέδρου προς το Ισραήλ, μετά τα 12 χρόνια (από τον Μάιο του 2010, με το περιστατικό του «Στολίσκου Ελευθερίας» και το πλοίο Μάβι Μαρμαρά), καθώς και την προσβλητική και γεμάτη μίσος ρητορική του Ερντογάν προς το Ισραήλ. Οι δεσμοί της Τουρκίας με τη

Χαμάς και άλλες ακροδεξιές, αντισημιτικές και ρατσιστικές ισλαμιστικές ομάδες προκαλούν ανησυχία στους Ισραηλινούς. Η Άγκυρα έχει υποστηρίξει εξτρεμιστές που διώκουν Κούρδους, Χριστιανούς, Γιαζίντι και άλλες μειονότητες. Ως χώρα μειονοτήτων, το Ισραήλ γνωρίζει πολύ καλά ότι η δίωξη των μειονοτήτων οδηγεί πάντα σε αντισημιτισμό. Οι χώρες που συντρίβουν τα δικαιώματα των Κούρδων είναι πάντα οι ίδιες χώρες της περιοχής που ήταν κατά του Ισραήλ. Ο Ερντογάν έχει συγκρίνει το Ισραήλ με τη Ναζιστική Γερμανία αρκετές φορές σε ομιλίες του, με πιο πρόσφατη το 2018 και το 2019. Πώς μπορεί κάποιος που βλέπει το Ισραήλ ως Ναζί να θέλει επίσης δεσμούς με το Ισραήλ; Από την επίθεση στον Πέρες (στο Νταβός το 2009) μέχρι την υπόθεση του Μάβι Μαρμαρά(2010) , η Τουρκία έχει αυξήσει την υποστήριξη προς τη Χαμάς και συγκρίνει το Ισραήλ με τους Ναζί. Δεν πρόκειται απλώς για ακανόνιστη συμπεριφορά, αλλά για μια δωδεκαετία μίσους που στρέφεται κατά του Ισραήλ. Το ότι η Τουρκία θέλει τώρα να αντιστρέψει την πορεία φαίνεται παράξενο, λαμβάνοντας υπόψη αυτό το υπόβαθρο.

Οπότε το ερώτημα είναι γιατί το Ισραήλ δέχεται την διπλωματική αποκατάσταση των σχέσεων με αυτή την Τουρκία του Ερντογάν. Είναι αυτονόητο ότι επί πρωθυπουργίας Νετανιάχου δεν υπήρχε περίπτωση να είχαν αποκατασταθεί οι σχέσεις. Οι χώρες δεν χρειάζεται να μοιράζονται μια κοσμοθεωρία για να έχουν πρεσβευτές, και σε αυτό το επίπεδο οι σχέσεις Τουρκίας-Ισραήλ φαίνεται να είναι μια θετική εξέλιξη για το εμπόριο και άλλα θέματα. Δηλαδή, επιβεβαιώνεται στην πράξη, αυτό που αναφέρει και ο Θουκυδίδης, ότι οι χώρες ασκούν την εξωτερική τους πολιτική, καθοδηγούμενες από το Εθνικό Συμφέρον και όχι από συμπάθειες και συναισθηματισμούς. Και ιδιαίτερα το εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών, όχι μόνο ανθεί, αλλά συνεχώς αυξάνει με γεωμετρική πρόοδο, κάτι που ωφελεί και τις δύο χώρες. Ακόμη η απόφαση της Άγκυρας για στενότερους δεσμούς με το Ισραήλ, να οφείλεται στην πεποίθηση ότι οι στενότεροι δεσμοί με το Ισραήλ θα βοηθήσουν και προφανώς το αμερικανο-εβραϊκό λόμπι θα πιέσει την αμερικανική διοίκηση υπέρ της Τουρκίας, στα θέματα που ενδιαφέρεται, όπως τα αεροσκάφη F-16.

Οπότε η αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων, δεν σημαίνει και ρήξη συμμαχιών, ή αλλαγή της πολιτικής μιας χώρας. Ως επιχείρημα, να επικαλεστώ τις σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας, όπου οι δύο χώρες είναι μέλη του ΝΑΤΟ, άρα συμμαχικές χώρες και έχουμε πλήρεις διπλωματικές σχέσεις, ασχέτως της επιθετικής, αναθεωρητικής και επικίνδυνης πολιτικής που εφαρμόζει η Τουρκία κατά της Ελλάδος.

Σχέσεις Ελλάδος – Ισραήλ.

Για τους παροικούντες την Ιερουσαλήμ, δεν υπάρχει καμιά ανησυχία για τις σχέσεις Ελλάδος και Ισραήλ. Το Ισραήλ γνωρίζει καλά την Τουρκία και δεν ξεχνά την στάση της, τις προσβολές και τις κατηγορίες που έχει υποστεί. Η στρατηγική συμμαχία μεταξύ των δύο χωρών είναι στενή και άρρηκτη. Να υπενθυμίσουμε τα εξής, υπό μορφή ερωτημάτων που ευκόλως και από όλους απαντώνται:

Με ποια χώρα έχει τις πιο στενές σχέσεις το Ισραήλ και στηρίζει στο πολιτικο-διπλωματικό-γεωπολιτικό πεδίο;

Με ποια χώρα το Ισραήλ κάνει συνεχείς στρατιωτικές ασκήσεις και έχει στρατιωτική συνεργασία σε στρατηγικό επίπεδο, που μόνο με τις ΗΠΑ έχει σε τέτοιο βαθμό;

Με ποια χώρα το Ισραήλ έχει υπογράψει μοναδική μακροχρόνια (20ετή) συνεργασία και έχει δημιουργήσει αεροπορική ακαδημία για εκπαιδεύσεις πιλότων πολεμικών αεροσκαφών;

Με ποια χώρα το Ισραήλ, έχει απευθείας επαφή οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων;

Με ποια χώρα τόσο οι συνεκπαιδεύσεις, όσο και οι συνεχείς επισκέψεις στρατιωτικών και πολιτικών είναι θα λέγαμε «σύνηθες» και συνεχόμενο;

Και για να μην συνεχίσουμε το ερωτηματολόγιο να δώσουμε απευθείας την απάντηση: Με την Ελλάδα.

Εκτιμήσεις

Η χρονική στιγμή των νέων δεσμών επιλέγεται για να συμπέσει με τις εκλογές στο Ισραήλ. Εάν ο Νετανιάχου επιστρέψει στην εξουσία, θα είναι ευκολότερο για την Τουρκία να πιέσει στη συνέχεια το Ισραήλ απειλώντας να διακόψει τις σχέσεις. Αυτή είναι η λογική της κίνησης της Άγκυρας. Γνωρίζει ότι η επόμενη ισραηλινή κυβέρνηση μπορεί να μην επιθυμεί να συνομιλήσει με την Τουρκία. Γνωρίζει ότι ο Νετανιάχου εργάστηκε σκληρά για τους δεσμούς Ελλάδας-Κύπρου. Το Ισραήλ ήταν επιφυλακτικό για την προσέγγιση της Τουρκίας. Το Ισραήλ δεν αισθάνεται ότι χρειάζεται την Άγκυρα. Αυτό είναι σημαντικό στη σχέση εξουσίας, επειδή η Άγκυρα αντιμετώπισε το Ισραήλ σαν να ήταν ο πιο αδύναμος εταίρος στο παρελθόν, περιμένοντας από το Ισραήλ να εκλιπαρεί για σχέσεις. Η Άγκυρα έχει τη συνήθεια να το κάνει αυτό σε άλλες χώρες, αναγκάζοντας τη Σουηδία και τη Φινλανδία να παρακαλούν να ενταχθούν στο ΝΑΤΟ, για παράδειγμα. Αν και το εμπόριο είναι σημαντικό, πέρα από αυτό δεν είναι σαφές πώς θα λειτουργήσουν καλά οι δεσμοί. Και στο Ισραήλ το γνωρίζουν καλά αυτό. Όπως γνωρίζουν ότι η συμμαχία με την Ελλάδα είναι πολύ σημαντική και η Ελλάδα, εκτός από τις Ένοπλες Δυνάμεις της, που «ταιριάζουν γάντι» με τις IDF (Ισραηλινές Δυνάμεις) πολλά θέματα (επίπεδο εκπαίδευσης, νοοτροπίας, διοίκησης, στρατηγικής κλπ), καθώς και τις λοιπές οικονομικές και πολιτικοδιπλωματικές άριστες σχέσεις. Εκείνο που είναι το πιο σημαντικό για το Ισραήλ είναι ότι η Ελλάδα με το αρχιπελαγικό μοναδικό νησιωτικό της σύμπλεγμα, αποτελεί το ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΒΑΘΟΣ του Ισραήλ και αυτό έχει σχέση με την επιβίωσή του. Και αυτό όχι μόνο το γνωρίζουν και το επεδίωκαν, αλλά ως λαός που επί 2000 χρόνια επιβίωσε στην εξορία, θα το διαφυλάττουν ως κόρη οφθαλμού, με όποιο κόστος. Αποκατάσταση σχέσεων Ισραήλ- Τουρκίας; Και λοιπόν;

****Ο Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης είναι αντγος (ε.α.), πρώην ΑΚΑΜ Τελ Αβίβ, Μεταπτυχιακό (M.Sc.) στην Γεωπολιτική του ΕΚΠΑ και Πρόεδρος του ΕΛΙΣΜΕ***